

De hertenman

*Zeven jaar overleven
in het wild*

GEOFFROY DELORME

*'Delorme hoopt de lezers de ervaring van
"één zijn met de natuur" over te brengen.'*

– de Volkskrant

Geoffroy Delorme

De hertenman

Zeven jaar overleven in het wild

KOSM • S

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

*Voor Sjef, mijn beste vriend.
Je hebt me geleerd om te zien,
te voelen, lief te hebben,
te geloven dat alles mogelijk is en mezelf te zijn.*

Woord vooraf

Zoals duidelijk zal worden in dit fascinerende verhaal, heeft Geoffroy Delorme tijdens zijn zeven jaar overleven in de wildernis een hechte band opgebouwd met een groep reeën. Toch is de titel van dit boek *De hertenman*. Dit kan mogelijk vragen bij u als lezer oproepen, aangezien een hert niet per definitie hetzelfde is als een ree. In het Nederlands is het woord ‘hert’ een familienaam voor verschillende hertachtigen, zoals bijvoorbeeld het edelhert, het damhert en het ree. De keuze voor de titel *De hertenman* is hierin dan ook esthetisch van aard. In het Frans is het verschil tussen een hert (*cerf*) en ree (*chevreuil*) genuanceerder en is de titel van het boek dan ook *L’homme-chevreuil* (vertaald: *De reeënman*). Afgezien van de titel zal in dit verhaal consequent verwezen worden naar reeën.

Voor Aurore

De natuur is alles wat je ziet,
Alles wat je wilt, alles waarvan je houdt.
Alles wat je weet, alles waarin we geloven,
Alles wat je in jezelf ervaart.

Ze is mooi voor wie haar ziet,
Ze is goed voor wie van haar houdt,
Ze is rechtvaardig als je in haar gelooft
en haar respecteert in jezelf.

Kijk naar de hemel, ze ziet je.
Kus de aarde, ze houdt van je.
De waarheid is waarin je gelooft
In de natuur, ben jij het zelf.

George Sand

Proloog

Man of vrouw? Mijn ogen zijn al lang het vermogen verloren om dat soort details waar te nemen vanaf meer dan dertig meter afstand. Loopt er een dier mee? O nee! Help! Een hond! Ik moet ze tegenhouden voordat hij mijn vrienden verjaagt.

Net als zij ben ik erg aan mijn territorium gehecht. Wie er binnendringt wordt beschouwd als een potentieel gevaar. Mijn gebied ligt in een straal van vijf kilometer. Zodra ik een mens zie, volg ik hem, bespied ik hem, sla ik informatie op. Als hij te vaak terugkomt, zal ik er alles aan doen om hem te verjagen.

Ik kom uit het struikgewas, vastbesloten om de opmars van de wandelaar te stoppen. Een sterke, mierzoete viooltjeslucht brandt in mijn neusgaten. Mijn wandelaar moet een vrouw zijn. Terwijl ik het bospaadje op loop, beseft ik dat ik al in maanden niet meer met een mens gesproken heb. Ik woon nu al zeven jaar in het bos, communiceer alleen met dieren. De eerste jaren ging ik nog heen en weer tussen de

mensenmaatschappij en de dierenwereld, maar metertijd heb ik die zogenoemde ‘beschaving’ de rug toegekeerd en me volledig aangesloten bij mijn echte familie: de reeën.

Naarmate ik verder het bospad op loop komen er allerlei gevoelens in me op die ik al lang uit mijn bestaan dacht te hebben gebannen. Hoe zie ik eruit? Hoe zit mijn haar? Dat heeft al jaren geen kam meer gezien en is ‘blind’ geknipt met een naaischaartje. Gelukkig heb ik geen baardgroei. Dat is al iets. Mijn kleren? Ik zou mijn broek die onder de opgedroogde modder zit rechtop kunnen laten staan als een standbeeld. Maar vandaag is hij in elk geval droog. In het begin van mijn avontuur bekeek ik mezelf nog wel eens in een zakspiegeltje dat ik in een rond doosje bewaarde. Gaandeweg is de spiegel dof geworden door de kou en het vocht en weet ik eerlijk gezegd niet meer hoe ik eruitzie.

Het is een vrouw. Ik moet beleefd zijn om haar geen angst aan te jagen. Maar ik moet wel op mijn hoede blijven, want je weet maar nooit. Hoe spreek ik haar aan? ‘Goedendag?’ Goedendag is goed. Of nee, ‘Goedenavond’ is beter. Het is tenslotte al laat op de dag.

‘Goedenavond.’

‘Goedenavond, meneer.’

Mijn expeditie naar het rijk der bosdieren begint in april en ik besluit zo veel mogelijk te leven van het voedsel dat ik in de natuur vind en dat vooral vegetarisch is. Ik kan me niet voorstellen dat ik in een gebied leef en me voed met de wilde dieren die er wonen. Ik denk nog steeds in menselijke waarden en houd rekening met anderen, ook al beseft ik dat de natuur overloopt van de roofdieren die geen andere keus hebben dan doden om te eten en overleven. Om in het bos voedsel te vinden, moet ik als eerste een territorium afbakenen waarin ik voedsel en bescherming vind. Ik wil daarom starten door de aanpak van eekhoorns te kopiëren. Met het spaargeld dat ik heb opgebouwd dankzij mijn werk als fotograaf, heb ik inkopen gedaan: conserven, drinkwater en heel veel gereedschap dat ik denk nodig te hebben om te overleven in een eerlijk gezegd nogal vijandige omgeving. Ik verberg alles aan de voet van een boom, in de holtes tussen de wortels die ik als enige denk te kennen, onder een hele hoop dode takken en blade-

ren. Jammer genoeg ontdekken de wilde zwijnen een paar dagen later mijn schat en ontfermen zich erover. Alle blikken worden opengebrouwen door hun hoeven die zo scherp zijn als scheermessen. Mijn hele for-
tuin platgewalst, uitgestrooid en verspild. Niets is be-
stand tegen deze verwoestende bende die slechts een
complete puinhoop achterlaat alsof ze willen zeggen:
‘Waar denk je wel dat je bent?’ Natuurlijk ben ik een
paar minuten van slag, maar daarna moet ik relative-
ren. De natuur heeft vreemde manieren om ons op
onze plek te zetten wanneer dat nodig is. Voortaan
zal ik mijn schamele bezittingen beschermen door ze
in de oude vallen van stropers te verstoppert. Dat zijn
gaten van circa tachtig centimeter breed en twee me-
ter diep en ze dienden vroeger om vossen en dassen
te vangen. Ik hoef alleen de moorddadige vallen van
de bodem te vissen en het gat af te dekken met stevig
hout zodat er geen wandelaar in valt.

Deze anekdote herinnert me er overigens aan
hoe buitensporig veel inspanning het kost om bood-
schappen te gaan doen en die vervolgens in een rug-
zak van vijftig liter diep het bos in te sjouwen. Je
wordt er erg moe van en vermoeidheid is iets wat je
niet mag negeren als je in de natuur leeft. In feite is
de effectiefste overlevingsstrategie zo veel mogelijk
te eten van wat je in de natuur vindt: blad van braam-
struiken, berken, haagbeuken, bessen, ‘gedroogde’
vruchten zoals kastanjes, beukenootjes, dopvruch-

Dennenappelgevecht. Eekhoorns zijn territoriale plaaggeesten. Ze aarzelden niet om me te bekogelen met dennenappels of wat ze dan ook binnen bereik hadden om me te verjagen als ik onder hun boom was gaan liggen.

ten of hazelnoten en ook weegbree, paardenbloemen, zuring en nog veel meer planten die de ene keer beter smaken dan de andere, maar allemaal rijk zijn aan voedingsstoffen. Levensmiddelen van buiten het bos eet je alleen in geval van nood. Maar als je ze dan tevoorschijn haalt, wordt zelfs het gewoonste blik ravioli een feestmaal!

Tot slot is er nog een bron van gastronomisch genot: het voer dat de jagers onder de bomen strooien om de wilde zwijnen vet te mesten. Ik eigen me de watermeloenen, courgettes, tomaten en andere groenten en fruit toe. Er is zelfs brood, ongezouten, maar het is brood. Ik heb deze buit ontdekt door de dieren, wilde zwijnen, vossen en dassen, te volgen. Zij hebben ervaring, dus kunnen zij mij de weg wijzen. Elke dag ga ik een beetje meer op hen lijken, verwilder ik een beetje meer. Ik groei stap voor stap, zonder de kennis van een gedragsbioloog, uit tot gast van het bos. De wilde zwijnen, de herten en hinden, de vossen die ik kruis laten me steeds gemakkelijker toe in hun territorium, al houden ze wel afstand. Na een paar maanden heb ik de indruk dat ik ben opgegaan in het mooiste decor dat er bestaat, de wereld van het bos. Op dat moment maak ik kennis met een raadselachtig, fascinerend wezen dat mijn ogen opent voor het leven in de natuur: de ree.

Op een mooie morgen pluk ik net een paar bladeren langs een paadje om op te knabbelen, als een ree,

Ik zal nooit meer twijfelen aan de wending die mijn bestaan heeft genomen sinds de dag dat ik besloot in het bos te gaan leven. Ik heb de enige weg gekozen die mogelijk was, bewogen door dezelfde kracht die me al van jongs af aan het bomenrijk induwde. Ik ben nooit van plan geweest dit avontuur à la Robinson Crusoe uit het meesterwerk van Michel Tournier te beleven, stenen tegen elkaar te tikken om vuur te maken, wars van elke moderne technologie. Toch vereist deze malle expeditie een zekere striktheid omdat mijn bosvrienden snel nerveus zijn. Ik moet hun vertrouwen behouden, niet te vaak toegeven aan de verleiding om terug te gaan naar de mensenwereld om een paar dagen uit te rusten en bij te komen. Het vergt permanente wilskracht ondanks de kou, de grillen van het weer en de knagende honger. Het leven van mijn beschermelingetjes gaat voor het mijne en mijn gemoedsrust zal afhangen van hun bereidheid om met mij op avontuur te gaan. Dus beperk ik de intrede van de moderne wereld in het bos tot het strikt

noodzakelijke. Ten eerste reservekleden tegen de kou: twee canvas broeken en een spijkerbroek, lange onderbroeken van alpacawol, linnen of hennep, scheerwollen truien en twee mutsen. Ik draag al lang geen katoen meer, dat is onmogelijk droog te krijgen. Tegen de schimmel bewaar ik al mijn kleren in luchtdichte zakken, in een rugzak, die ik begraaft op een strategische plek in het bos. Om te koken volstaat een kleine aluminium koekenpan en een pan om water te verhitten. Ik heb ook een survivalmes om te snijden, graven, hakken, schillen, snoeien. Een zonnecel om mijn fototoestel op te laden, een aansteker en mijn identiteitskaart die ik in een rond blikje bewaar. In het deksel van het blikje zit een spiegeltje, dat vooral heel nuttig is om een insectenbeet te identificeren onder mijn voet of op mijn rug.

Ik weet dat ik in het fleece- en plastictijdperk leef, in een maatschappij die zich laaft aan de overconsumptie van alles op elk tijdstip, die een ware cultus maakt van verspilling en nutteloosheid, een systeem dat de waarde en de eer van zelfs de respectabelste mensen onderuithaalt, in naam van een economie die echter elk moment ineen kan storten. Ik vind het dan ook geruststellend dat ik mijn eten kan vinden in het bos, in de winter, als het regent of waait, vuur kan maken, een schuilplek kan bouwen en alles beheers wat nodig kan zijn om in de wilde natuur te overleven.

Maar pas op: volledige autonomie is pas te bereiken na een heel lange overgangperiode. Er valt niets te improviseren. Het grootste probleem is de winter door te komen, een zwaar seizoen waarin minder voedsel te vinden is. Je moet dus leren voorraden aan te leggen. In de lente moet je planten plukken. Na diverse mislukkingen (insectenvraat, rot en ongewenste schimmels) heb ik een bijna onfeilbare techniek ontwikkeld: ik gebruik overdag voorraadnetten die ik aan een tak hang om van de zon te profiteren en 's nachts *ziplocks* om het vocht weg te houden. Ik droog brandnetel, munt, oregano, dovenetel, moeraspirea, duizendblad, engelwortel, enzovoort. Natuurlijk vergt het ook de nodige tijd om zonder te aarzelen de eetbare planten te onderscheiden van de giftige en te weten wat hun voedingswaarde is. Zo plukt niemand engelwortel. En met reden. De plant lijkt als twee druppels water op scheerling, de beruchte plant die de Atheners gebruikten om het gif te produceren waarmee doodvonnissen voltrokken werden. Na eeuwen levert de grote Socrates nog steeds het bewijs hoe dodelijk het kruid is. Hetzelfde geldt voor daslook, een verrukkelijke plant, rijk aan mineralen, die echter snel verward kan worden met lelietjes-van-dalen. Of herfsttijloos waarvan je kunt eten en dan kunt inslapen als een baby. De toxische effecten treden pas een paar uur later op wanneer de boosdoener je lever al heeft aangevallen die uiteindelijk en onver-

Lekkerbek. Anders dan herten die grote hoeveelheden minder voedzaam gras naar binnen werken, kiezen reeën hun voedsel nauwkeurig uit en zoeken naar bepaalde soorten tannine in planten die ze nodig hebben om gezond te blijven.

‘De hertenman is een persoonlijk verhaal over hoe Delorme dankzij de dieren een wereld ontdekte die van vitaal belang is voor de mens, maar waarmee het slecht is gesteld.’

– de Volkskrant

Geoffroy Delorme besluit op zijn negentiende het gewone leven achter zich te laten en te gaan leven in een Normandisch bos. Alleen, zonder tent, beschutting of zelfs maar een slaapzak of deken. Na een tijdje wordt hij geaccepteerd door een familie wilde reeën en ontstaat er een innige band tussen hem en Spies.

In *De hertenman* lees je over zijn unieke ervaringen en wat het inhoudt te overleven in de natuur. Omlijst met intieme, zelfgemaakte natuurfoto's toont Delorme de oeroude zoektocht naar het opnieuw verbinding maken met de natuurlijke wereld.

**KOS
MOS**

NUR 320/410
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

www.kosmosuitgevers.nl